

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IENW/BSK-2023/352384

Bijlage(n)
3

Datum 5 december 2023
Betreft Geannoteerde agenda Milieuraad d.d. 18 december 2023
te Brussel

Geachte voorzitter,

Hierbij biedt ik u, mede namens de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, de minister voor Klimaat en Energie, de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de minister voor Natuur en Stikstof, de geannoteerde agenda aan van de Milieuraad van 18 december 2023 te Brussel, zoals deze aan de Tweede Kamer is verzonden.

Daarnaast, informeer ik uw Kamer graag over de voortgang in de onderhandelingen over de herziening van de richtlijn luchtkwaliteit conform de informatieafspraken die hierover zijn gemaakt met uw Kamer.

Tot slot bied ik u, mede namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat, de kwartaalrapportage van Q3 aan met de stand van zaken van de lopende onderhandelingen van de Europese voorstellen op het terrein van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De kwartaalrapportage van Q4 2023 ontvangt u in januari 2024.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. V.L.W.A. Heijnen

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IENW/BSK-2023/352657

Bijlage(n)
2

Datum 5 december 2023
Betreft Geannoteerde agenda Milieuraad d.d. 18 december 2023
te Brussel

Geachte voorzitter,

Hierbij doe ik u, mede namens de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, de minister voor Klimaat en Energie, de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de minister voor Natuur en Stikstof, de geannoteerde agenda van de Milieuraad van 18 december 2023 te Brussel toekomen. Het kabinet is voornemens deel te nemen aan deze Milieuraad. De inhoud van deze geannoteerde agenda geeft de meest recente stand van zaken weer. Mocht de agenda op belangrijke punten veranderen, dan zullen wij u hierover informeren tijdens het schriftelijk overleg op 11 december 2023.

Daarnaast, informeer ik uw Kamer graag over de voortgang in de onderhandelingen over de herziening van de richtlijn luchtkwaliteit conform de informatieafspraken die hierover zijn gemaakt met uw Kamer. Tevens wordt u via deze brief geïnformeerd over de raadspositie die is bereikt op voorstel voor een vrijwillig EU-certificeringskader voor koolstofverwijdering.

Tot slot bied ik u, mede namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat, de kwartaalrapportage van Q3 2023 aan met de stand van zaken van de lopende onderhandelingen van de Europese voorstellen op het terrein van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De kwartaalrapportage van Q4 2023 ontvangt u in januari 2024.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. V.L.W.A. Heijnen

I. GEANNOTEEERDE AGENDA MILIEURAAD

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Ons kenmerk
IENW/BSK-2023/352657

Tijdens de Milieuraad in Brussel op 18 december 2023 wordt een algemene oriëntatie verwacht op de herziening van de verpakgingsrichtlijn. Daarnaast is een eerste beleidsdebat voorzien over de richtlijn bodemmonitoring. De Commissie zal ook het op 22 november jl. gepubliceerde voorstel over bosmonitoring presenteren waarna er een eerste beleidsdebat over zal plaatsvinden. Tot slot staan er enkele diverspunten geagendeerd.

Herziening verpakgingsrichtlijn

De Commissie heeft op 30 november jl. het voorstel gepresenteerd voor een verordening¹ ter vervanging van de huidige Verpakkingenrichtlijn². De door de Commissie voorgestelde verordening heeft als doel de negatieve milieueffecten van verpakkingen en verpakgingsafval te verminderen, en tegelijkertijd het functioneren van de interne markt voor verpakkingen te verbeteren. Uw Kamer is op 27 januari jl. geïnformeerd over de Nederlandse inzet in een BNC-fiche³ en vervolgens ook via een schriftelijk overleg.⁴ Het Voorzitterschap is vooralsnog voornemens tijdens de Milieuraad op 18 december te komen tot een algemene oriëntatie.

Inzet Nederland

Zoals aangegeven in het BNC-fiche is het kabinet over het algemeen positief over de inhoud van dit veelomvattende voorstel met ambitieuze en toch haalbare doelstellingen. Tijdens de Milieuraad zal het kabinet benadrukken dat een ambitieus resultaat van de onderhandelingen in de Raad essentieel is om te komen tot verduurzaming van de verpakkingenketen. In dat licht is het kabinet ook positief over de keuze voor de vorm van een verordening. Dit zal eenduidigheid in de Europese verpakkingenketen bewerkstelligen, versnippering van de interne markt voorkomen en een eenduidige verduurzaming van verpakkingen bereiken.

Nederland blijft onverminderd de nadruk leggen op de verduurzaming van de gehele verpakkingenketen in de onderhandelingen, waarbij onderwerpen als het voorkomen van verpakgingsafval, het stimuleren van herbruikbare verpakkingen, de recyclebaarheid van verpakkingen en de toepassing van recycelaat onze bijzondere aandacht vragen. Dit geldt ook voor het in stand houden van ons UPV (uitgebreide producentenverantwoordelijkheid) en statiegeld systeem.

Nederland steunt het Voorzitterschap om te komen tot een algemene oriëntatie op dit dossier in december. Dit is een belangrijke verordening die potentieel een flinke impuls kan geven aan het verduurzamen van de Europese verpakkingenketen. Tegelijkertijd is op dit moment nog lastig in te schatten of dit zal lukken, gezien de vele openstaande punten. Het verschil in standpunten tussen lidstaten is groot, waarbij meerdere lidstaten de ambitie van het voorstel flink willen verlagen. In het bijzonder ten aanzien van de hergebruikdoelstellingen en het invoeren van restricties op overbodige verpakkingen. Nederland zet minimaal in op behoud van ambitie van het Commissievoorstel, en zal uiteindelijke

¹ COM (2022) 677 final

² Richtlijn 94/62/EG

³ Kamerstuk II, 2022-23 22 112, Nr. 3620

⁴ Kamerstukken II, 2022-23 22 112, Nr. 3659 en Nr. 3689

instemming met de algemene oriëntatie af laten hangen van het definitieve compromistekstvoorstel.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Indicatie krachtenveld

Zoals hierboven aangegeven is er op sommige punten sprake van beduidende tegenstellingen in de posities van lidstaten. Enerzijds is er een groep lidstaten die ambitieuzere doelen wil. Daartegenover staan veel lidstaten die de doelen nu al te ambitieus vinden en graag zoveel mogelijk uitzonderingen zien. Dit mede ingestoken door de sterke lobby van de industrie. Nederland blijft zich stevig uitspreken tegen verslechtering van de ambities die zijn opgenomen in de voorgestelde Verpakkingenverordening, wat in lijn is met de reeds aangenomen motie van Van Esch en Van der Graaf.⁵

Ons kenmerk
IENW/BSK-2023/352657

Richtlijn bodemmonitoring

Volgend op de Europese bodemstrategie⁶, en als onderdeel van de Green Deal⁷, heeft de Commissie op 5 juli 2023 het voorstel voor een richtlijn inzake bodemmonitoring en -veerkracht (de richtlijn bodemmonitoring) gepubliceerd.⁸ Met de voorgestelde richtlijn beoogt de Commissie de bodemgezondheid binnen de EU voortdurend te verbeteren door toepassing van duurzaam bodembeheer. Tevens wil de Commissie met het voorstel bodemverontreiniging terugdringen tot niveaus die niet langer als schadelijk worden beschouwd voor de menselijke gezondheid en het milieu, met als lange termijn doel een gezonde en veerkrachtige Europese bodem in 2050⁹ en het behoud van een gezonde bodem. De richtlijn heeft als uitgangspunt dat het vermogen van de bodem voor het leveren van ecosysteemdiensten, zoals voedselproductie, niet achteruit mag gaan en het liefst verbetert. Tijdens de Milieuraad op 18 december staat een eerste beleidsdebat over dit voorstel gepland.

Inzet Nederland

Zoals aangegeven in het BNC-fiche¹⁰ dat op 6 oktober jl. met uw Kamer is gedeeld, verwelkomt het kabinet het doel van het Commissievoorstel voor de richtlijn bodemmonitoring van voortdurend verbeteren van bodemherstel door duurzaam bodembeheer en het terugdringen van bodemverontreiniging. Het kabinet onderschrijft de afhankelijkheid en het belang van een gezonde bodem en zijn diensten voor vele maatschappelijke opgaven, alsmede voor klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en het behoud van biodiversiteit. Daarnaast sluit het Commissievoorstel aan op de Nederlandse inzet op de Green Deal.¹¹ Wel heeft het kabinet enkele belangrijke kanttekeningen bij het voorstel. Nederland is een dichtbevolkt land met een groeiende bevolking en bloeiende economie. Dit legt een forse druk op de schaarse ruimte. Hierdoor zet het kabinet in op aanpassing van het mitigatieprincipe dat voorschrijft dat ruimtebeslag en kwaliteitsverlies moet worden gecompenseerd, en het schrappen van het 'one out all out' -principe. Met dit principe stelt de Commissie dat een bodem alléén als gezond wordt beoordeeld als deze alle van nature aanwezige bodemeigenschappen kan

⁵ Kamerstuk II 2023-2024, 22 221, nr. 3788

⁶ COM(2021) 699 final

⁷ COM(2019) 640 final

⁸ COM(2023) 416

⁹ COM(2021) 699 en COM(2021) 400

¹⁰ Kamerstuk II 2023-2024, 36397 nr. B

¹¹ Kamerstuk II 2019-2020, 35377 nr. 1

vervullen. Als een enkele indicator negatief is, wordt de bodem als ongezond beschouwd (met uitzondering van de indicator voor ruimtebeslag en bodemafdekking). Zoals beschreven in het BNC-fiche kan dit principe leiden tot onhaalbare doelstellingen en de (toekomstige) verplichting om ingrijpende maatregelen te nemen. Daarnaast is het kabinet van mening dat het niet zinvol en niet gewenst is om in het kader van deze richtlijn het fosforgehalte in de bodem te bepalen, mede omdat de Kaderrichtlijn Water¹² en de Nitraatrichtlijn¹³ al gericht zijn op het bereiken van de gewenste waterkwaliteit, en maatgevend zijn voor het nationale fosforbeleid in de landbouw. Ook mist het kabinet aandacht voor stoffen- en bronbeleid in het voorstel van de Commissie. Daarnaast is de afstemming van de richtlijn met bestaande monitoringspraktijken een aandachtspunt. De inzet van het kabinet is om de nationale monitoringssystematiek zoveel mogelijk te handhaven. Tot slot bevat het voorstel nog diverse onduidelijkheden, bijvoorbeeld rondom de definities die gehanteerd worden.

Krachtenveld

Het is nog te vroeg om een gedetailleerde inschatting te kunnen geven van het krachtenveld onder de lidstaten. De meeste lidstaten maken vooralsnog een studievoorbehoud en zijn het voorstel nog aan het bestuderen.

Voorstel verordening voor een monitoringskader voor weerbare Europese bossen

Op 22 november jl. is het voorstel over bosmonitoring gepresenteerd door de Commissie¹⁴. Met het voorstel beoogt de Commissie een monitoringssysteem voor de Europese bossen te creëren met als doel geharmoniseerde kennisopbouw en uitwisseling over bos op Europees niveau. Op dit moment is bosmonitoring nog niet zo gestandaardiseerd dat vergelijkingen tussen lidstaten of het combineren van gegevens mogelijk zijn. Tijdens de Milieuraad zal de Commissie het voorstel presenteren waarna er een eerste beleidsdebat tussen de lidstaten zal plaatsvinden.

Inzet Nederland

Gezien de recente publicatie op 22 november jl. is het kabinet momenteel nog bezig het voorstel te beoordelen. Uw Kamer zal nog uitgebreid over de kabinetsappreciatie worden geïnformeerd via het gebruikelijke BNC-fiche. Tijdens de Milieuraad op 18 december a.s. zal Nederland het voorstel in algemene zin verwelkomen. Het voorstel bevordert de verzameling en uitwisseling van wetenschappelijke kennis en ondersteunt het ontwikkelen van coherent beleid tussen de lidstaten en door de EU.

Krachtenveld

Net als Nederland zijn andere lidstaten ook nog het voorstel aan het analyseren, maar het voorstel stuit naar verwachting op weerstand van de landen met een sterke bosbouwsector. Deze landen vrezen dat de EU-brede monitoring van bossen te veel zeggenschap over bossen richting de Commissie zal schuiven. Daarnaast zijn andere lidstaten huiverig om data over bos met de Commissie te

¹² 2000/60/EC

¹³ 91/676/EEC

¹⁴ COM (2023) 728

delen, vermoedelijk wegens de verwachting dat de Commissie deze data zal gebruiken om zich te mengen in hoe lidstaten uitvoering geven aan bosbeheer.

Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat

Diversen

- **Ministeriële conferentie over maritieme ruimtelijke ordening, 21 november 2023**

Ons kenmerk
IENW/BSK-2023/352657

Het kabinet is voornemens tijdens de Milieuraad op 18 december een diverserpunt in te dienen gezamenlijk met Frankrijk over de Ministeriële conferentie over maritieme ruimtelijke ordening die op 21 november 2023 heeft plaatsgevonden in Den Haag. Nederland organiseerde de conferentie waarbij de landen van het *Greater North Sea Basin Initiative*¹⁵ bij elkaar kwamen om de ruimtelijke integratie van alle gebruiksvormen (milieu, visserij, scheepvaart, natuur, energie) op de bredere Noordzee (*Greater North Sea*) te bespreken. Nederland en Frankrijk willen graag via een diverserpunt alle Europese lidstaten op de hoogte stellen van de resultaten van deze bijeenkomst en alle EU milieuministers op deze manier bij het onderwerp betrekken.

- **Informatie van het Spaans voorzitterschap over huidige wetgevingsvoorstellen**

Het voorzitterschap zal informatie geven over een tweetal huidige wetgevingsvoorstellen die momenteel op het gebied van milieu en klimaat spelen. Het voorzitterschap zal ingaan op de voortgang van de onderhandelingen betreffende het voorstel voor een vrijwillig EU-certificeringskader voor koolstofverwijdering (*Carbon Removal Certification Framework, CRCF*) waarmee hoogwaardige koolstofverwijdering op betrouwbare wijze kan worden gecertificeerd¹⁶. Uw Kamer wordt onder sectie III van deze brief geïnformeerd over het akkoord wat op dit voorstel in Coreper (het hoog-ambtelijk voorportaal van de Raad) is bereikt.

Het voorzitterschap zal de Raad ook informatie verschaffen over de voortuitgang in de onderhandelingen betreffende het voorstel ter herziening van de richtlijn Luchtkwaliteit. In sectie II van deze brief wordt uw Kamer geïnformeerd over de laatste stand van zaken.

- **Terugkoppeling recente internationale bijeenkomsten**

Het voorzitterschap zal een terugkoppeling geven van een aantal recente internationale bijeenkomsten die op het gebied van milieu hebben plaatsgevonden. Het betreft de volgende bijeenkomsten:

- De vierde bijeenkomst van het intersessioneel proces over de strategische aanpak en het verstandig beheer van chemische stoffen en afval na 2020 (IP4.3) en de vijfde zitting van de Internationale Conferentie over het beheer van chemische stoffen (ICCM5) die van 23 - 29 september 2023 in Bonn, Duitsland plaatsvonden.

¹⁵ In begin 2023 gelanceerd initiatief door Nederland en Frankrijk met als doel het versterken van de integrale samenwerking tussen de Noordzeelanden, op het gebied van energietransitie, natuurbescherming, duurzame voedselproductie en transport. Aan dit initiatief nemen de 9 landen aan de Noordzee (België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Nederland, Noorwegen, Verenigd Koninkrijk, Zweden) en de Europese Commissie deel.

¹⁶ COM(2022) 672 final

- De vijfde vergadering van de Conferentie van Partijen van het Verdrag van Minamata inzake kwik (COP 5) die van 30 oktober - 3 november 2023 in Genève, Zwitserland plaatsvond.
- De derde zitting van het Intergouvernementeel Onderhandelingscomité (INC-3) voor de ontwikkeling van een internationaal juridisch bindend instrument inzake plasticverontreiniging die 13 - 19 november 2023 in Nairobi, Kenia plaatsvond.
- De 28e vergadering van de Conferentie van Partijen van de VN-conferentie over klimaatverandering (UNFCCC COP 28) die voorafgaand aan de Raad zal plaatsvinden van 30 november - 12 december 2023 in Dubai, Verenigde Arabische Emiraten.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk
IENW/BSK-2023/352657

- Beoordeling door de Commissie van de nationale energie- en klimaatplannen

De Commissie zal onder dit 'diversen' punt mogelijk informatie verschaffen over de planning van de beoordeling van de concept Integraal Nationaal Energie en Klimaatplan (INEK) updates door de verschillende lidstaten. Daarnaast zal de Commissie naar verwachting de lidstaten die hun concept update (met deadline juni 2023) nog niet hebben ingediend oproepen deze zo snel mogelijk in te dienen. Nederland heeft de concept INEK update op tijd op 30 juni 2023 ingediend bij de Commissie.

- Horizon Europe EU-missies als instrument voor lokale klimaatactie

De Commissie zal onder dit 'diversen' punt een toelichting geven op de EU-missies die als instrument kunnen dienen voor lokale klimaatactie. Deze EU-missies zijn in 2021 van start gegaan binnen *Horizon Europe*, het Europese kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (periode 2021-2027).¹⁷ Vier van de vijf missies zijn klimaat gerelateerd: klimaatadaptatie, schone oceanen, zeeën, kust- en binnenwateren, klimaatneutrale en slimme steden, en het gezond maken van de Europese bodem. Het gaat bij de EU-missies om een nieuwe en innovatieve manier van samenwerken over sectoren, disciplines en bestuurslagen heen om het leven van mensen in de EU en daarbuiten tastbaar te verbeteren binnen een bepaald tijdsbestek (2030). Het betrekken van burgers is expliciet onderdeel van de EU-missies.

- Werkprogramma inkomend Belgisch voorzitterschap

Het inkomend Belgisch voorzitterschap zal de inhoudelijke prioriteiten voor de eerste zes maanden van 2024 presenteren.

II. VOORTGANG LUCHTKWALITEIT

Op 8 november is er in Coreper (het hoog-ambtelijk voorportaal van de Raad) een akkoord bereikt over de Raadspositie ten opzichte van de herziening van de richtlijn Luchtkwaliteit. Deze positie geeft het Spaanse voorzitterschap een onderhandelingsmandaat om te starten met de trilogie. De Raadspositie volgt in belangrijke mate het compromisvoorstel van het voorzitterschap, waarover ik uw Kamer voorafgaand aan het Coreper heb geïnformeerd.¹⁸ Belangrijk is dat in ieder geval de door de Commissie voorgestelde grenswaarden en het jaar waarin deze behaald moeten worden, onaangeroerd zijn gebleven. Nederland is hier blij mee.

¹⁷ kamerstuk 22 112, nr. 3226

¹⁸ Kamerstuk II 2022/23, 21 501-08 nr. 913

Er zijn echter ook verschillen ten opzichte van de eerdere tekst. De belangrijkste zijn:

- Het wordt als het aan de Raad ligt voor lidstaten mogelijk om in één keer maximaal tien jaar derogatie aan te vragen na 2030. Hiermee kunnen lidstaten dus met één aanvraag uitstel krijgen voor het voldoen aan de richtlijn luchtkwaliteit tot uiterlijk 2040.
- Een hoog aandeel aan huishoudens met een laag inkomen in lidstaten die een lager Bruto Nationaal Product kennen dan het EU-gemiddelde is toegevoegd aan de lijst met mogelijke redenen voor derogatie.
- Dit geldt ook voor grensoverschrijdende luchtverontreiniging van elders, waaraan een lidstaat niets kan doen, en als modellering uitwijst dat op tijd voldoen redelijkerwijs niet mogelijk is.
- Benzeen is toegevoegd aan het lijstje stoffen waarvoor derogatie mag worden aangevraagd (naast stikstofdioxide, fijnstof en benzo(a)pyreen).

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk
IENW/BSK-2023/352657

Het is teleurstellend dat de mogelijkheden voor derogatie vooralsnog zijn verruimd. Daar staat tegenover dat de door de Commissie voorgestelde grenswaarden en het jaar waarin deze behaald moeten worden overeind zijn gebleven, en derogatie niet zonder consequenties is. Er zal altijd een luchtkwaliteitsplan gemaakt moeten worden met een tijdpad, concrete maatregelen en bijbehorend budget, dat door de Commissie beoordeeld dient te worden.

Volgende stappen

Het Voorzitterschap van de Raad heeft nu mandaat om met het Europees Parlement (EP) en de Europese Commissie de trilogie te starten. Inmiddels is de eerste bijeenkomst geweest. Het is goed dat snel gestart is met de trilogie, omdat de tijd tot de Europese verkiezingen kort is. Het volgend Voorzitterschap, België, heeft aangegeven dat de onderhandelingen over de richtlijn uiterlijk in maart moeten zijn afgerond om alle stemprocedures nog te kunnen doorlopen voor het Europees verkiezingsreces.

In de onderhandelingen tussen Raad en het Europees Parlement is het mogelijk dat de ambitie weer wordt aangescherpt. Nederland zal hierop blijven inzetten.

III. RAADSPPOSITIE VOORSTEL VOOR EEN VRIJWILLIG EU-CERTIFICERINGSKADER VOOR KOOLSTOFVERWIJDERING

Op 17 november jl. is in Coreper (het hoog-ambtelijk voorportaal van de Raad) overeenstemming bereikt tussen de lidstaten over het voorstel voor een vrijwillig Europees kader voor de certificering van koolstofverwijdering¹⁹.

Ten opzichte van het Commissievoorstel zijn, mede op basis van Nederlandse inbreng, enkele belangrijke wijzigingen aangebracht. De grootste wijziging betreft het toevoegen van een duidelijke scheiding tussen koolstofverwijdering en emissiereductie in de definitie en methodologieën, zodat alleen daadwerkelijke koolstofverwijdering wordt meegeteld en geen ruimte is voor vermeden

¹⁹ COM(2022) 672 final

emissies.²⁰ Ook wordt er direct verwezen naar de oorsprongs- en cascaderingseisen uit de hernieuwbare energierichtlijn (*Renewable Energy Directive, RED*) en is er gekozen om de Commissie te verplichten een Unie-breed register op te zetten voor de certificaten die uit het CRCF worden gegeneerd. Verder zijn enkele definities gewijzigd, is verduidelijkt dat alle koolstofverwijdering onder het CRCF moet bijdragen aan de EU-doelen, zijn de monitorings-, verificatie- en aansprakelijkheidsregels aangescherpt, en is opgenomen dat maatregelen minimaal één bijkomend voordeel (zoals biodiversiteit) moeten versterken, waarbij ze aan de overige bijkomende voordelen geen significante schade mag worden gedaan. Alle lidstaten konden met deze wijzigingen instemmen.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk
IENW/BSK-2023/352657

Het kabinet is positief over de uitkomst en alle hiervoor genoemde wijzigingen. Koolstofverwijdering is essentieel voor het bereiken van klimaatneutraliteit in 2050 en netto negatieve emissies daarna. Het Commissievoorstel verhoogt de transparantie op de koolstofverwijderingsmarkt, waarbij de wijzigingen door de Raad een belangrijke toevoeging vormen. Op 21 november jl. heeft ook het Europees Parlement een positie ingenomen. De trilogie zijn inmiddels van start gegaan. Naar verwachting kan onder het Belgisch voorzitterschap een akkoord worden bereikt.

²⁰ De Raad wil daarom de titel aanpassen naar het *Carbon Removal and Soil Emissions Reduction Framework (CRSECF)*. De uiteindelijke titel zal pas duidelijk worden in de trilogie. Om die reden wordt voor nu CRCF aangehouden

Kwartaalrapportage – Q3 2023

Milieudossiers

Titel	Document nummer COM	Korte beschrijving	Stand van zaken*
Verordening voor typegoedkeuring van voertuigen (Euro 5 en 6)	(2019) 208	N.a.v. de Hofuitspraak uit februari 2019 dient dit voorstel (om de conformiteitsfactoren voor het meten van voertuigemissies in werkelijke rijomstandigheden) opnieuw vastgesteld te worden, ditmaal via de gewone wetgevingsprocedure. In juni 2021 is de opinie van de Advocaat-Generaal gepubliceerd over de lopende hoger beroepzaken. Daarin werd het eerdere oordeel van het Hof bevestigd. De definitieve uitspraak werd in het najaar van 2021 verwacht, maar het Hof heeft tot op heden nog geen uitspraak gedaan.	Mandaat verleend door COREPER in december 2019, nu in triloog. Enkele lidstaten, waaronder NL, hebben aangegeven het zinniger te vinden dat dit Commissievoorstel wordt ingetrokken en de focus wordt gelegd op het Euro 7 voorstel COM (2022) 586, dat 10 november 2022 is gepubliceerd. De Commissie heeft in het haar Commissiewerkprogramma 2023 dat op 12 oktober 2022 is gepubliceerd aangekondigd het voorstel binnen 6 maanden in te trekken. Hier is echter nog geen officiële notificatie over ontvangen van de Commissie.
Wijziging Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA)	(2021) 708	De Commissie stelt in de herziening van de EVOA maatregelen voor om de overbrenging van afvalstoffen voor hergebruik en recycling binnen de EU te vergemakkelijken. Hiermee beoogt de Commissie overbrenging van afvalstoffen voor hergebruik en recycling te stimuleren en hiermee eveneens de groei, werkgelegenheid en innovatie in deze sectoren te ondersteunen. Tegelijkertijd wil de Commissie strengere regels stellen aan de overbrenging van afvalstoffen binnen de EU voor het storten en verbranding.	Voorstel in november 2021 gepubliceerd. Onder het Zweedse voorzitterschap is de Raad via een COREPER mandaat op 24 mei 2023 tot een Algemene Oriëntatie gekomen. Daarna is de triloof fase van start gegaan, waar op 16 november 2023 de laatste triloog heeft plaatsgevonden en er een akkoord is bereikt tussen het EP en de Raad. Het dossier wordt naar verwachting in december afgerond.
Kaderverordening Ecodesign voor duurzame producten	(2022) 140 (2022) 142	Het wetgevend voorstel (COM (2022) 142) betreft een kaderverordening, ter vervanging van de bestaande Ecodesign richtlijn. De verordening zal het mogelijk maken om eisen te stellen aan het duurzaam ontwerp van vrijwel alle fysieke producten. Dit moet ertoe leiden dat op termijn duurzame producten de	Voorstel in maart 2022 gepubliceerd. Behandeling in de Raad voor Concurrentievermogen i.p.v. Milieuraad, al blijft de Milieuraad betrokken. Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen is op 22 mei 2023, onder Zweeds voorzitterschap, een algemene oriëntatie bereikt.

		norm worden op de Europese markt.	Vervolgens is de triloofase van start gegaan, en naar verwachting zal de laatste triloog plaatsvinden op 4 december 2023.
Herziening Richtlijn Industriële Emissies en de Richtlijn Storten van Afvalstoffen	(2022) 156/2	Het voorstel betreft een herziening van Richtlijn Industriële Emissies uit 2010 (hierna: RIE) en de Richtlijn Storten van Afvalstoffen. Het voorstel heeft als doel om op doeltreffende en efficiënte wijze het milieu en de gezondheid van mensen te beschermen tegen negatieve gevolgen van verontreiniging door uitstoot van grote industriële installaties en veehouderijen.	Voorstel in april 2022 gepubliceerd. Op de Milieuraad van 16 maart jl. is de Raad tot een Algemene Oriëntatie gekomen. Onder het Spaans voorzitterschap zijn de triloggen van start gegaan, en de verwachting is dat het dossier mogelijk afgerond kan worden vóór eind 2023.
Verordening rapportage van milieugegevens van industriële installaties en vaststelling van Portaal voor industriële emissies	(2022)157	De Commissie stelt voor de bestaande verordening <i>European Pollutant Release and Transfer Register</i> (hierna: E-PRTR) in te trekken en voort te zetten onder een nieuwe naam: verordening rapportage van milieugegevens van industriële installaties en vaststelling van Portaal Industriële Emissies (hierna: IEP). Daarbij betreft het ook de manier hoe milieugegevens op dit portaal gepresenteerd worden, maar wordt het toepassingsgebied van de verordening ook uitgebreid naar andere sectoren.	Voorstel in april 2022 gepubliceerd. Onder het Zweedse voorzitterschap is de Raad via een COREPER mandaat op 7 juni jl. tot een Algemene Oriëntatie gekomen. Onder het Spaans voorzitterschap zijn triloggen van start gegaan. Deze houden gelijke tred met de triloggen van de RIE.
Herziening Kaderrichtlijn Water, Grondwaterrichtlijn en richtlijn Prioritaire Stoffen	(2022) 540	Het voorstel betreft een wijziging van de Kaderrichtlijn Water en de 'dochterraichtlijnen' Grondwaterrichtlijn en richtlijn Prioritaire Stoffen. Deze richtlijnen hebben tot doel grondwater en oppervlaktewater te beschermen en bevatten lijsten van verontreinigende stoffen, of groepen van verontreinigende stoffen, met bijbehorende milieukwaliteitsnormen.	Voorstel in oktober 2022 gepubliceerd als onderdeel van de Green Deal en EU nulverontreinigingsambitie. De Commissie heeft het voorstel kort toegelicht tijdens de Milieuraad d.d. 20 december 2022. Onder het Spaans voorzitterschap zijn Raadswerkgroepen op expertniveau van start gegaan op de diverse deelrichtlijnen.
Herziening Richtlijn stedelijk afvalwater	(2022) 541	De herziening van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater is onderdeel van een breder pakket voorstellen dat is gepubliceerd als onderdeel van de nulverontreinigingsambitie. Met de herziening wil de Commissie de Richtlijn Stedelijk Afvalwater moderniseren om diverse uitdagingen aan te pakken en wordt de richtlijn in lijn	Voorstel in oktober 2022 gepubliceerd als onderdeel van de Green Deal en EU nulverontreinigingsambitie. Tijdens de Milieuraad van 16 oktober 2023 is een algemene oriëntatie bereikt, waarna de triloggen van start zijn gegaan. Het dossier wordt naar verwachting in 2024, onder Belgisch voorzitterschap, afgerond.

		gebracht met de ambitie van de Green Deal en de ZPA (Zero Pollution Action Plan).	
Herziening Richtlijn Luchtkwaliteit	(2022) 542	De Commissie stelt ten aanzien van luchtkwaliteit een herziening voor van de bestaande twee richtlijnen uit 2004 en 2008 die samengevoegd worden tot één richtlijn. De herziening heeft volgens de Commissie drie hoofddoelen. 1) de EU-luchtkwaliteitsnormen meer in lijn brengen met de in september 2021 herziene advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie 2) het verbeteren van het juridisch kader en 3) het beter ondersteunen van lokale autoriteiten bij het realiseren van een schonere lucht.	Voorstel in oktober 2022 gepubliceerd als onderdeel van de Green Deal en EU nulverontreinigingsambitie. De Commissie heeft het voorstel kort toegelicht tijdens de Milieuraad d.d. 20 december 2022. Tijdens de Milieuraad van 20 juni vond een eerste beleidsdebat plaats over het voorstel. Een Raadsmandaat is vastgesteld in COREPER in november 2023, waardoor de trilogie met het EP van start kunnen gaan.
Voorstel voor een Verordening voor Verpakkingen ter vervanging van de Verpakkingsrichtlijn	COM (2022) 677	Op 30 november 2022 heeft de Commissie een verordening gepubliceerd ter vervanging van de Verpakkingsrichtlijn uit 1994. De verordening zal het mogelijk maken om de volledige verpakkingenketen te verduurzamen. Het hoofddoel van de door de Commissie voorgestelde verordening is om verpakkingsafval per persoon per jaar uiterlijk 2040 met 15% te verminderen ten opzichte van 2018.	Voorstel in november 2022 gepubliceerd als onderdeel van een 2 ^e pakket aan voorstellen onder het Circulaire Economie Actieplan van de Commissie. De Commissie heeft het voorstel kort toegelicht tijdens de Milieuraad d.d. 20 december 2022. Tijdens de Milieuraad van 16 maart vond er een eerste beleidsdebat over het voorstel plaats. Het Spaans voorzitterschap is voornemens om tijdens de Milieuraad van december 2023 een algemene oriëntatie te bereiken.
Voorstel voor een verordening betreffende de typegoedkeuring van motorvoertuigen met betrekking tot hun emissies en de duurzaamheid van batterijen (Euro 7)	(2022) 586 final	Voorstel tot nieuwe Euro 7-normen om uitstoot van verontreinigende stoffen door voertuigen te verminderen en luchtkwaliteit te verbeteren. De Commissie beoogt de luchtverontreiniging die wordt veroorzaakt door nieuwe motorvoertuigen die in de EU worden verkocht te verminderen, teneinde de ambitie van de Europese Green Deal waar te maken om alle verontreiniging tot nul terug te dringen.	Het voorstel is 10 november 2022 gepubliceerd. Tijdens de Raad voor Concurrentievermogen van 25 september 2023 is een algemene oriëntatie bereikt, waarmee trilogie van start kunnen gaan onder Spaans voorzitterschap. De eerste trilogie is gepland voor december 2023.
Voorstel voor een Richtlijn over de onderbouwing van en communicatie over expliciete milieuduurzaam-	COM (2023) 166 final	Het voorstel richt zich op de onderbouwing van en communicatie over expliciete groene claims, met betrekking tot milieuaspecten van producten. Het voorstel heeft als doel ontrecte	Dit voorstel is in maart 2023 gepubliceerd als onderdeel van het 3 ^e pakket aan voorstellen onder het Circulaire Economie Actieplan van de Commissie. Onderhandelingen op raads werkgroepniveau zijn

heidsclaims (green claims)		duurzaamheidsclaims (greenwashing) tegen te gaan en het aantal onterechte duurzaamheidsclaims en duurzaamheid labels te beperken.	onder het Zweedse voorzitterschap van start gegaan, en worden onder het Spaans voorzitterschap verder gebracht. Een algemene oriëntatie is pas voorzien onder Belgisch voorzitterschap, in de eerste helft van 2024.
Voorstel voor de herziening van de normen voor CO ₂ -uitstoot van zware bedrijfsvoertuigen	COM (2023) 88	De Commissie wil met dit voorstel de huidige normen die zijn vastgelegd in Verordening 2019/1242 aanpassen. Het voorstel verplicht fabrikanten van zware bedrijfsvoertuigen de gemiddelde CO ₂ -uitstoot van de door hen verkochte zware bedrijfsvoertuigen ten opzichte van 2019 te verminderen met 45% in 2030, 65% in 2035 en 90% in 2040. Commissie wil met het voorstel een kosteneffectieve vermindering van de CO ₂ -uitstoot door zware bedrijfsvoertuigen bewerkstelligen die in lijn is met EU klimaatambities en bijdraagt aan de energiezekerheid van de EU.	Dit voorstel is op 14 februari 2023 gepubliceerd. Tijdens de Milieuraad van 16 oktober 2023 is een algemene oriëntatie bereikt, waarmee na plenaire stemming in het EP in de week van 20 november trilogie van start kunnen gaan. Het Spaans voorzitterschap heeft de ambitie om de trilogie snel op te pakken zodat dit dossier nog kan worden afgerond voor de Europese verkiezingen.
Voorstel tot wijziging van de richtlijn afgedankte elektrische en elektronische apparatuur	COM(2023) 63 final	Het voorstel beperkt zich tot wijzigingen die voortvloeien uit een uitspraak in Zaak C-181/20 waarin het Hof van Justitie van de EU waar het Hof heeft besloten dat het principe van uitgebreide producenten verantwoordelijkheid (UPV) op onjuiste wijze met terugwerkende kracht wordt toegepast. In diens uitspraak laat het Hof de keuze aan lidstaten om afvalbeheerkosten aan huidige of vorige afvalhouders, of door de producent of distributeur van de producten waaruit het afval voorkomt, door te rekenen.	Dit voorstel is op 7 februari 2023 door de Commissie gepubliceerd. ¹ Onder het Zweedse voorzitterschap is de Raad via een COREPER mandaat op 7 juni jl. tot een algemene oriëntatie gekomen, waarna de trilogiefase is gestart. De verwachting is dat de Raad en het EP nog in december 2023 tot een akkoord zullen komen.
Voorstel tot herziening Eurovignetrichtlij n voor CO ₂ -emissieklasse van zware bedrijfsvoertuigen met aanhangwagens	COM(2023) 189	Met dit voorstel moeten tolheffingssystemen rekening houden met het effect van aanhangwagens en opleggers op de CO ₂ -uitstoot van zware bedrijfsvoertuigen.	Dit voorstel is op 4 mei 2023 door de Commissie gepubliceerd. Het voorstel is onder het vorige Zweedse voorzitterschap besproken waaruit bleek dat een aantal lidstaten sceptisch tegenover de nut en noodzaak van het voorstel staan. Het Spaanse voorzitterschap heeft ervoor gekozen het dossier niet te behandelen. Vooralsnog is het onduidelijk of het aanstaand

¹ Kamerstuk II 2022-23, 32852, nr. 231

			Belgisch Voorzitterschap dit dossier zal oppakken.
Voorstel tot herziening richtlijn detergentia	COM(2023) 217	Met het voorstel worden marktregels en etikettenvoorschriften voor detergentia vereenvoudigd en de verkoop van innovatieve veilige producten vergemakkelijkt. Met het voorstel wil de Commissie ervoor zorgen dat de detergentiawetgeving beter rekening houdt met nieuwe marktontwikkelingen en efficiëntere informatievoorschriften vaststellen.	Het voorstel is op 28 april 2023 door de Commissie gepubliceerd, waarna onderhandelingen zijn gestart in de Raad voor Concurrentievermogen (technische harmonisatie). Uw Kamer zal nog worden geïnformeerd via het gebruikelijke BNC-fiche, waarbij uw Kamer is geïnformeerd over het uitstel van de toezending van het fiche ² .
Bodemrichtlijn	COM(2023) 416 final	Het voorstel bevat de allereerste EU-wetgeving op het gebied van bodem. De Commissie stelt een geharmoniseerde definitie van bodemgezondheid voor, als ook de invoering van een bodemmonitoringskader. Met het voorstel wil de Commissie duurzaam bodembeheer en de sanering van verontreinigde locaties stimuleren om zo in 2050 een gezonde EU-bodem te hebben conform de Green Deal.	Het voorstel is op 5 juli 2023 door de Commissie gepubliceerd als onderdeel van een groter wetgevingspakket op het gebied van biodiversiteit en voedsel onder de Green Deal. Het voorstel staat geagendeerd voor een eerste beleidsdebat tijdens de Milieuraad van 18 december.
Voorstel tot een deel-herziening van de kaderrichtlijn afvalstoffen (textiel- en voedselaspecten)	COM(2023) 420 final	Met het voorstel wil de Commissie textiel- en voedselafval tegengaan door nieuwe bindende doelstellingen voor vermindering van dit soort afval voor lidstaten vast te stellen. De herziening stelt ook een uitgebreide producenten verantwoordelijkheid voor (UPV) voor de textiel industrie.	Het voorstel is op 5 juli 2023 door de Commissie gepubliceerd als onderdeel van een groter wetgevingspakket op het gebied van biodiversiteit en voedsel onder de Green Deal. Het Spaans voorzitterschap is gestart met de behandeling van het voorstel.
Voorstel voor een verordening betreffende circulariteitsvereisten voor voertuigontwerpen en betreffende het beheer van autowrakken, tot wijziging van Verordeningen (EU) 2018/858 en 2019/1020 en tot intrekking van Richtlijnen	COM(2023) 451 final	Het voorstel voor een verordening vervangt de huidige autowrakkenrichtlijn (2000/53/EG) en de zogeheten 3R (<i>reusability, recyclability, recoverability</i>) richtlijn (2005/64/EG) en heeft ten doel de circulariteit van de auto-industrie te versterken van de design-fase tot aan het afvalmanagement. Het voorstel bevat minimumeisen voor hergebruik, recyclage en repareerbaarheid, tezamen met restricties van (zeer)	Het voorstel is op 13 juli 2023 gepubliceerd. De besprekingen in Raadswerkgroepen zijn onder Spaans Voorzitterschap van start gegaan, echter is op dit moment de verwachting dat de onderhandelingen met name vorm gaan krijgen onder Belgisch en Hongaars Voorzitterschap.

² Kamerstuk II 2022-23, 22112, nr. 3681

<p>2000/53/EG en 2005/64/EG</p>		<p>zorgwekkende stoffen. Het voorstel introduceert daarnaast een Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid voor de afvalfase en bepalingen voor inzameling en afvalverwerking.</p>	
<p>Verordening tot wijziging van Verordening (EU) 2017/852 van 17 mei 2017 inzake kwik wat betreft tandheelkundig amalgaam en andere kwikhoudende producten waarvoor productie-, invoer- en uitvoerbepalingen en gelden</p>	<p>COM(2023) 395 final</p>	<p>Het voorstel voor een verordening vervangt de huidige verordening 2017/852, en heeft tot doel een verbod op het gebruik van tandheelkundig amalgaam met ingang van 1 januari 2025 (volledige uitbanning) uitbreiden, met uitzondering van specifieke medische behoeften, en een verbod instellen op de productie in de EU en de uitvoer van tandheelkundig amalgaam met ingang van 1 januari 2025.</p>	<p>Het voorstel is op 14 juli 2023 gepubliceerd. Het Spaanse Voorzitterschap is voornemens om nog voor het einde van haar termijn een algemene oriëntatie vast te stellen.</p>
<p>Verordening inzake het onbedoeld vrijkomen van microplastics</p>	<p>COM(2023) 645 final</p>	<p>De verordening ziet toe op vervuiling door plastic pellets - ruwe plastic bolletjes die worden gebruikt om nieuwe producten te maken. De Commissie lichtte toe dat plastic pellets de 3e grootste bron van het onbedoeld vrijkomen van microplastics zijn. De Commissie gaf tot slot aan dat het voorstel bijdraagt aan de EU's doel om de lozing van microplastics in het milieu tegen 2030 met 30 procent te verminderen zoals beschreven in diens Nulverontreinigingsambitie.</p>	<p>Het voorstel is op 16 oktober 2023 gepubliceerd. Uw Kamer zal middels het gebruikelijke BNC-fiche geïnformeerd worden. Het voorstel is tot op heden nog niet behandeld in de Raad.</p>

* Indien een voorstel besproken is in de Milieuraad, is in het betreffende verslag van de Raad een uitgebreidere beschrijving van de discussie opgenomen.

Transportdossiers

Titel	Docu- ment nummer COM	Korte beschrijving	Stand van zaken*
Wijziging verordening markttoegang busvervoer	COM(2017) 647	Het voorstel versterkt de bestaande verordening voor langeafstandsvervoer ter bevordering van het langeafstands-busvervoer als concurrerende en duurzame mobiliteitsvorm.	Nog niet besproken in de Transportraad.
Herziening passagiersrechten luchtvaart	COM(2013) 130	Voorstel voor verduidelijking en uniformering van de regels voor passagiersbescherming in de Europese luchtvaart.	In 2020 besproken onder Kroatisch voorzitterschap na vijf jaar stilstand. Lig sindsdien weer stil. Het Zweeds voorzitterschap heeft het niet opgepakt. De Commissie werkt aan een horizontale herziening van het kader voor passagiersrechten. Het Spaanse voorzitterschap heeft tot op heden dit dossier nog niet geagendeerd.
Geamendeerd voorstel voor herziening <i>Single European Sky</i> (SES 2+)	COM(2020) 577 COM(2020) 579	Herziening van voorstel COM (2013) 409. Het initiële voorstel dateert uit 2015. Doel is om het Europese luchtruim te stroomlijnen.	Algemene oriëntatie bereikt tijdens de Transportraad in juni 2021. Op 10 mei 2023 is er in een triloog een voorlopig akkoord bereikt met het EP over hoofdstuk 4, Netwerkmanagement.. Onder Spaans voorzitterschap is de triloogfase voortgezet over de rest van de hoofdstukken.
Verordening bijmengverplichting van duurzame luchtvaartbrandstoffen	COM(2021) 561	Voorstel om middels een Europese bijmengverplichting van duurzame luchtvaartbrandstoffen de CO2-emissies van de luchtvaartsector significant te reduceren en de transitie naar innovatieve en duurzame luchtvaartbrandstoffen te versnellen. Dit zal leiden tot een opschaling in productiecapaciteit van duurzame luchtvaartbrandstoffen en (op termijn) een reductie in productiekosten van deze brandstoffen.	Voorstel in juli 2021 gepubliceerd. Algemene oriëntatie bereikt tijdens de Transportraad d.d. 2 juni 2022. Op 25 april 2023 is onder het Zweeds voorzitterschap een voorlopig akkoord met het EP bereikt. Op 16 juni 2023 heeft COREPER ingestemd met het bereikte resultaat. Het EP heeft in september 2023 ingestemd met het akkoord. De verordening is op 31 oktober 2023 in het Publicatieblad van de EU gepubliceerd. De nieuwe regels zijn van toepassing vanaf 1 januari 2024, met uitzondering van artikelen 4, 5, 6, 8 en 10, die van toepassing zijn vanaf 1 januari 2025

Verordening stimuleren hernieuwbare en koolstofarme brandstoffen in de zeevaart	COM(2021) 562	Voorstel voor een verordening om hernieuwbare en koolstofarme brandstoffen in het maritieme transport te stimuleren en de richtlijn betreffende havenstaatcontroles te amenderen. De verordening beoogt de vraag naar hernieuwbare en koolstofarme brandstoffen in de zeevaart te stimuleren met als doel het reduceren van de uitstoot van de broeikasgassen.	Voorstel in juli 2021 gepubliceerd. Algemene oriëntatie bereikt tijdens de Transportraad d.d. 2 juni 2022. Onder het Zweeds voorzitterschap is op 23 maart 2023 een voorlopig akkoord bereikt tussen het EP en de Raad. Het EP en de Raad hebben respectievelijk op 11 en 23 juli 2023 het akkoord formeel goedgekeurd. De verordening is op 22 september 2023 in het Publicatieblad van de EU gepubliceerd. De nieuwe regels zijn van toepassing vanaf 1 januari 2025, met uitzondering van de artikelen 8 en 9, die van toepassing zijn vanaf 31 augustus 2024.
Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad over de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen en tot intrekking van richtlijn 2014/94/EU	COM(2021) 559	Voorstel om de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen in de EU te versnellen door o.a. bindende doelen op te nemen voor de uitrol van alternatieve tank- en laadcapaciteit op het Europese infrastructuur kern- en uitgebreide netwerk (Trans-European Network for Transport - TEN-T) en op stedelijke knooppunten.	Voorstel in juli 2021 gepubliceerd. Algemene Oriëntatie bereikt tijdens de Transportraad d.d. 2 juni 2022. EP heeft positie bepaald op 19 oktober 2022. Op 28 maart jl. zijn de Raad en het EP onder het Zweeds voorzitterschap tot een voorlopig akkoord gekomen. De verordening is op 22 september 2023 in het Publicatieblad van de EU gepubliceerd en is op de 20 ^{ste} dag na publicatie in werking getreden.
Herziening TEN-T Verordening	COM(2021) 812	Voorstel tot herziening van de verordening teneinde realisatie van het Trans-Europese Transport Netwerk (TEN-T). Het voorstel beoogt de huidige knelpunten en technische barrières bij de realisatie van het netwerk tegen te gaan, om op die manier een toekomstgericht, veilig, veerkrachtig, duurzaam en slim TEN-T te bewerkstelligen.	Voorstel is op 14 december 2021 gepresenteerd. Er is een algemene oriëntatie bereikt tijdens de Transportraad van 5 december 2022. Het EP heeft op 19 april 2023 haar positie bepaald waardoor de trilooffase is aangevangen. Het Zweeds voorzitterschap heeft tijdens de Transportraad van 1 juni 2023 de Raad geïnformeerd over de voortgang van de onderhandelingen op dit dossier. Onder het Spaans voorzitterschap zijn de onderhandelingen op dit dossier in de trilooffase voortgezet. Het Spaans voorzitterschap zal in de Transportraad van 4 december 2023 wederom de voortgang presenteren.

<p>Voorstel tot herziening van de Richtlijn betreffende het kader voor het invoeren van intelligente vervoerssystemen op het gebied van wegvervoer en voor interfaces met andere vervoerswijzen (ITS-Richtlijn)</p>	<p>COM(2021) 813</p>	<p>Voorstel tot herziening van de intelligente vervoerssystemen (ITS) richtlijn. Doel is een effectieve realisatie van de oorspronkelijk richtlijn die gericht was op geavanceerde toepassingen voor het aanbieden van innovatieve diensten inzake verschillende vervoerswijzen en verkeersbeheer. Hierdoor worden uiteenlopende gebruikers in staat gesteld om zich beter te informeren en veiliger, meer gecoördineerd en slimmer gebruik te maken van vervoersnetwerken.</p>	<p>Voorstel op 14 december 2021 gepresenteerd. Algemene oriëntatie bereikt tijdens de Transportraad van 2 juni 2022. Onder het Zweeds voorzitterschap is op 8 juni 2023 een voorlopig akkoord tussen het EP en de Raad bereikt. Op dit moment moet het EP de compromistekst nog formeel goedkeuren.</p>
<p>Voorstel voor een verordening betreffende de goedkeuring van en het markttoezicht op niet voor de weg bestemde mobiele machines die deelnemen aan het verkeer op de openbare weg en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/1020</p>	<p>COM(2023) 178 final</p>	<p>Het voorstel heeft tot doel de verschillende nationale regelgevingskaders die voor niet voor de weg bestemde mobiele machines bestaan te harmoniseren en daarmee de interne markt te versterken als ook een hoog niveau van verkeersveiligheid te waarborgen.</p>	<p>Het voorstel is op 30 maart 2023 gepubliceerd. Op 8 november is in COREPER een raadsmandaat vastgesteld en formeel aangenomen in de Raad Economische en Financiële Zaken (Ecofin) van 9 november. Hoewel het Spaans Voorzitterschap heeft aangegeven de trilogie te willen oppakken, heeft het Spaans voorzitterschap tegelijk gemeld dat Euro 7 de prioriteit geniet.</p>
<p>Voorstel voor een richtlijn betreffende het rijbewijs, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2022/2561 en Verordening (EU) 2018/1724 en tot intrekking van Richtlijn 2006/126/EG en Verordening (EU) nr. 383/2012.</p>	<p>COM(2023) 127</p>	<p>Het voorstel stelt modernisering van het rijbewijsstelsel voor om regels voor rijbewijzen toekomstbestendig te maken, de verkeersveiligheid te verbeteren en regels voor burgers die een rijbewijs willen krijgen te versimpelen.</p>	<p>Het voorstel is 1 maart 2023 gepubliceerd als onderdeel van een pakket aan maatregelen ten aanzien van de verkeersveiligheid, namelijk 'The Road Safety Package'. De revisie van de rijbewijsrichtlijn ligt bij JenW, terwijl JenV het eerstverantwoordelijke ministerie is voor de andere twee voorstellen in dit pakket. Tijdens de Transportraad van 1 juni 2023 heeft een eerste beleidsdebat over dit voorstel plaatsgevonden. Daarnaast hebben verschillende onderhandelingen op raads werkgroepniveau plaatsgevonden onder het Zweeds voorzitterschap. Deze zijn voortgezet onder Spaans voorzitterschap, dat een algemene oriëntatie beoogd tijdens de Transportraad van 4 december.</p>

<p>Voorstel voor een Wijziging van Verordening onderbrekingen en rusttijden ongeregeld personenvervoer</p>	<p>COM(2023) 256</p>	<p>Het voorstel beoogt te zorgen voor een flexibelere verdeling van onderbrekingen en rusttijden en een gelijke behandeling van internationaal en binnenlands ongeregeld personenvervoer. Het voorstel streeft er naar efficiënte en kwaliteitsvolle diensten voor ongeregeld personenvervoer te waarborgen en de arbeids- en rijomstandigheden voor bestuurders te verbeteren, met name om hun stress en vermoeidheid tot een minimum te beperken. Daarbij beoogt de Commissie met het voorstel de eerlijkere concurrentie in de sector te zorgen.</p>	<p>Het voorstel is op 24 mei 2023 gepubliceerd. De behandeling in de Raadswerkgroepen is gestart onder Spaans voorzitterschap, dat een algemene oriëntatie beoogd tijdens de Transportraad van 4 december. Het EP is voornemens in december te stemmen over de positie op dit voorstel.</p>
<p>Voorstel tot Herziening verordening Europees Agentschap voor Maritieme Veiligheid (ESMA, hierna: Agentschap)</p>	<p>COM(2023) 269 final</p>	<p>Sinds de oprichting in 2002 zijn de taken van het Agentschap meermaals uitgebreid via verschillende wetgevingshandelingen en momenteel biedt het Agentschap technische, wetenschappelijke en operationele bijstand op een groot aantal gebieden in relatie met de zeevaart. De Commissie stelt voor de huidige verordening in te trekken en een integrale nieuwe verordening vast te stellen, ten behoeve van de duidelijkheid en leesbaarheid.</p>	<p>Het voorstel is op 1 juni 2023 gepubliceerd als onderdeel van het 'maritieme veiligheid' wetgevingspakket. Het is nog niet bekend wanneer dit voorstel zal worden besproken in het Raadskader. Eerst zijn andere voorstellen binnen dit pakket besproken.</p>
<p>Voorstel tot herziening Richtlijn Maritiem Ongevallenonderzoek</p>	<p>COM(2023) 270</p>	<p>Met het voorstel wil de Commissie zeegaande vissersvaartuigen, hun bemanning en het milieu beter beschermen. Het voorstel heeft ook ten doel definities en bepalingen in de richtlijn verduidelijken, om te bevorderen dat lidstaten verplichte ongevallenonderzoeken tijdig en geharmoniseerd uitvoeren. Het voorstel wil ook de beschikbare capaciteit van de nationale instituten voor ongevallenonderzoek verbeteren en de regeldruk voor deze instituten verminderen. Tot slot bevat het voorstel een aantal wijzigingen ten aanzien van de meldingsplicht van ongevallen.</p>	<p>Het voorstel is op 1 juni 2023 gepubliceerd als onderdeel van het 'maritieme veiligheid' wetgevingspakket. De besprekingen op Raadswerkniveau zijn van start gegaan en het Spaans voorzitterschap is voornemens om tot een algemene oriëntatie te komen op de transportraad van 4 december.</p>
<p>Voorstel tot Herziening Richtlijn havenstaatcontrole</p>	<p>COM(2023) 271</p>	<p>Met het voorstel wil de Commissie de Richtlijn havenstaatcontrole actualiseren en in lijn brengen met geldende verplichtingen onder de Internationale Maritieme Organisatie.</p>	<p>Het voorstel is op 1 juni 2023 gepubliceerd als onderdeel van het 'maritieme veiligheid' wetgevingspakket. De besprekingen op Raadswerkniveau zijn van start gegaan en het Spaans voorzitterschap is voornemens om tot een</p>

			algemene oriëntatie te komen op de Transportraad van 4 december.
Voorstel tot Herziening Richtlijn naleving vlaggenstaatverplichtingen	COM(2023) 272	Met het voorstel wil de Commissie de Richtlijn vlaggenstaatcontrole actualiseren en in lijn brengen met geldende verplichtingen onder de Internationale Maritieme Organisatie. Het voorstel heeft daarnaast het doel te garanderen dat de lidstaten doeltreffend en consequent hun vlaggenstaatverplichtingen nakomen en anderzijds de veiligheid te verbeteren en verontreiniging door schepen die de vlag van een lidstaat voeren te voorkomen.	Het voorstel is op 1 juni 2023 gepubliceerd als onderdeel van het 'maritieme veiligheid' wetgevingspakket. De besprekingen op Raadswerkniveau zijn van start gegaan en het Spaans voorzitterschap is voornemens om tot een algemene oriëntatie te komen op de Transportraad van 4 december.
Voorstel tot herziening van de Richtlijn inzake verontreiniging vanaf schepen en invoering van sanctie voor inbreuken (Richtlijn 2005/35/EG)	COM(2023) 273	Het doel van het voorstel is om opsporing, detectie en sanctionering van scheepsverontreinigingen te verbeteren en daarmee het milieu te verbeteren en te beschermen. Met het voorstel wil de Commissie de richtlijn in lijn brengen met internationale wetgeving als ook EU-lidstaten steunen bij detectie, verificatie en sanctioneren van scheepsverontreinigingen. Het voorstel moet ook garanderen dat overtreders op een tijdig en geharmoniseerde wijze beboet worden en het bewerkstelligen en simplificeren van effectieve rapportage over scheepsverontreinigingsincidenten en opvolging.	Het voorstel is op 1 juni 2023 gepubliceerd als onderdeel van het 'maritieme veiligheid' wetgevingspakket. De besprekingen op Raadswerkniveau zijn van start gegaan en het Spaans voorzitterschap is voornemens om tot een algemene oriëntatie te komen op de Transportraad van 4 december.
Voorstel herziening Richtlijn Maten en Gewichten	COM(2023) 445 final	Het voorstel houdt een wijziging in van de Richtlijn 96/53/EG die het maximumgewicht, de lengte, de breedte en de hoogte voor zware bedrijfsvoertuigen in de EU vaststelt. Het voorstel herzielt deze regels om extra gewicht toe te staan voor voertuigen die gebruikmaken van nulemissietechnologieën, aangezien deze het gewicht van een voertuig doorgaans verhogen. De Commissie hoopt hiermee de invoering van schonere voertuigen en technologieën te stimuleren.	Het voorstel is op 11 juli 2023 gepubliceerd als onderdeel van het 'vergroening goederenvervoer' wetgevingspakket. Het Spaans voorzitterschap heeft is voornemens een algemene oriëntatie op dit voorstel te bereiken tijdens de Transportraad van 4 december a.s.
Voorstel voor een verordening inzake het gebruik van de capaciteit van de spoorweginfrastructuur in de gemeenschappelijk	COM(2023) 443 final	Met het voorstel wil de Commissie het boeken van spoorruimte voor goederentreinen vergemakkelijken voor bedrijven die nu nog doorgaans te maken hebben met ingewikkelde,	Het voorstel is op 11 juli 2023 gepubliceerd als onderdeel van het 'vergroening goederenvervoer' wetgevingspakket. Onder

e Europese spoorwegruimte		grotendeels nationale procedures hiervoor. De Commissie stelt voor het spoorbeheer op EU-niveau te coördineren en om infrastructuurbeheerders te verplichten om spoorruimte toe te wijzen volgens gemeenschappelijke principes en vereenvoudigde procedures en om capaciteit te reserveren voor goederenvervoerders, die vaak op korte termijn een route moeten plannen.	Spaans voorzitterschap is een begin gemaakt met de Raadsbehandeling.
Voorstel voor een verordening betreffende de berekening van broeikasgasemissies van vervoersdiensten	COM(2023) 441 final	De Commissie stelt een uniforme - zij het vrijwillige - methode voor om de uitstoot van een transportopdracht te meten - iets waar klanten steeds meer om vragen, maar dat niet gestandaardiseerd is, met mogelijke valse claims als gevolg. De voorgestelde methodologie is gebaseerd op de onlangs aangenomen ISO/CEN-norm voor de kwantificering en rapportage van broeikasgasemissies ten gevolge van de exploitatie van vervoersketens voor passagiers en vracht. ³	Het voorstel is op 11 juli 2023 gepubliceerd als onderdeel van het 'vergroening goederenvervoer' wetgevingspakket. Onder Spaans voorzitterschap is de Raadsbehandeling gestart.
Voorstel voor een verordening tot wijziging van Verordeningen 2009/80/EG, (EU) /2010/996 en (EU) 2014/165 wat betreft bepaalde rapportagevereisten op het gebied van het wegvervoer en de luchtvaart	COM(2023) 591 final	Het voorstel betreft technische wijzigingen aan meerdere bestaande verordeningen met als doel een aantal specifieke rapportageverplichtingen op het gebied van het wegvervoer en de luchtvaart af te schaffen of te stroomlijnen ten behoeve van een zo'n efficiënt mogelijk regelgevend systeem dat ervoor zorgt dat de doelstellingen (toezicht en naleving) tegen minimale kosten worden bereikt.	Uw Kamer wordt verder geïnformeerd middels het verslag van de Transportraad van 4 december a.s. Dit ter vervanging van het gebruikelijke BNC-fiche omdat het slechts gaat om beperkte technische wijzigingen.
Voorstel voor een besluit tot wijziging van Richtlijnen 2009/12/EG, 2009/33/EG en (EU) 2022/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 96/67/EG van de Raad wat betreft bepaalde rapportagevereisten op het gebied van wegvervoer en luchtvaart	COM(2023) 592 final	Dit voorstel beoogt de vereisten op het beleidsterrein vervoer te vereenvoudigen en heeft met name betrekking op vervoer over de weg en door de lucht en zal bijdragen tot de Europese Commissie's kernambitie "Een economie die werkt voor mensen". Het voorstel zal de rapportageverplichtingen stroomlijnen door een combinatie van maatregelen, met name door de frequentie van de rapportageverplichtingen te verlagen en bepaalde elementen uit de	Uw Kamer wordt verder geïnformeerd middels het verslag van de Transportraad van 4 december a.s. Dit ter vervanging van het gebruikelijke BNC-fiche omdat het slechts gaat om beperkte technische wijzigingen.

³ <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14083:ed-1:v1:en:fig:4>

		rapportageverplichtingen te schrappen.	
Mededeling over de bestrijding van mogelijke dreigingen van drones	COM(2023) 659 final	De mededeling betreft een Europees beleidskader om de bestrijding van potentiële dreigingen van niet-coöperatieve onbemande luchtvaartuigsystemen, algemeen bekend als "drones" tegen te gaan. Het maakt deel uit van een breder "counter-dronepakket" dat ook twee handboeken omvat met praktische richtlijnen over belangrijke technische eigenschappen van dit beleid.	Het voorstel is op 18 oktober 2023 gepubliceerd. Uw Kamer zal middels het gebruikelijke BNC-fiche geïnformeerd worden.
Wijziging richtlijn intermodaal transport (voorheen gecombineerd vervoer)	COM(2023) 702	Het voorstel voor het wijzigen van de richtlijn heeft als doel het faciliteren van een toename van Europees intermodaal transport (voorheen gecombineerd transport) in vrachtvervoer en het verminderen van externe kosten van Europees vrachtvervoer.	Het voorstel is op 7 november 2023 gepubliceerd. Uw Kamer zal middels het gebruikelijke BNC-fiche geïnformeerd worden.

* Indien een voorstel besproken is in de Transportraad, is in het betreffende verslag van de Raad een uitgebreidere beschrijving van de discussie opgenomen.